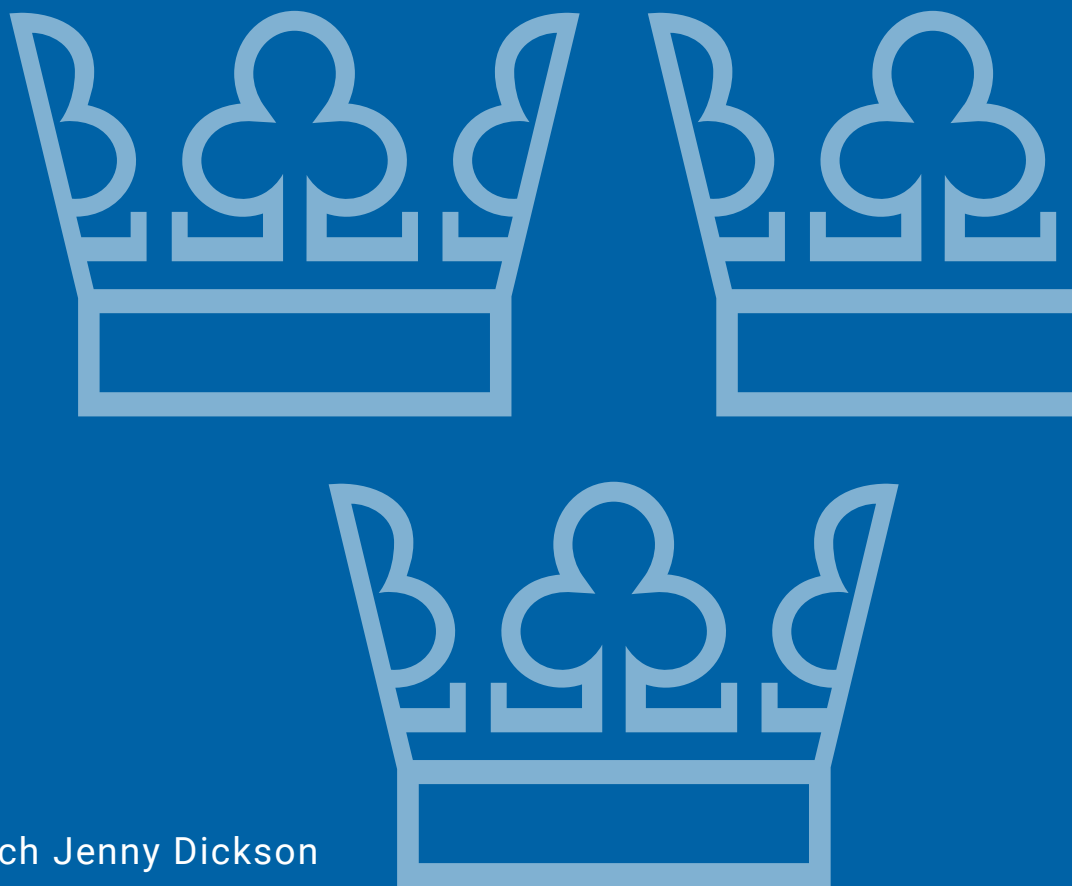

Fokusrapport

Resolutionsavgiften

En del av finansieringsarrangemangen för finansiell stabilitet

Författare:

Erik Carle och Jenny Dickson

Dnr 2026/724

Förord

Riksgälden ansvarar för statens finansförvaltning och har en central roll i samhällsekonomin. Vi fungerar som statens internbank och har i uppgift att ta upp lån och förvalta statsskulden. Vi ansvarar också för statliga garantier och krediter samt för finansieringen av hanteringen av kärnavfall. I arbetet med att värna den finansiella stabiliteten samverkar vi med Finansdepartementet, Riksbanken och Finansinspektionen. Riksgälden har dessutom ansvar för att hantera banker i kris och för insättningsgarantin och investerarskyddet

I *Fokusrapporter* publicerar Riksgälden analyser inom våra verksamhetsområden. Syftet är att belysa centrala frågor och ge fördjupad kunskap till våra målgrupper och till en bredare allmänhet. Serien ger även våra medarbetare möjlighet att publicera sina analyser externt och få värdefulla synpunkter.

Ambitionen är att öka förståelsen för verksamheten och att bidra till en saklig och konstruktiv diskussion. Att frågor inom Riksgäldens ansvarsområden debatteras är viktigt – både för våra uppgifter och uppdrag och för samhällsekonomin som helhet.

Karolina Ekholm
Riksgäldsdirektör

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	4
Inledning.....	5
Syftet med resolutionsavgiften.....	6
Beräkning av resolutionsavgiften.....	11
Resolutionsreservens funktion och målnivå	15
Avgiftsuttagets utveckling över tid	18
Avslutande kommentar	22
Förkortningar.....	23
Referenser	24

Fördjupningar

Så beräknas den riskjusterade resolutionsavgiften.....	12
Garanterade insättningar på kortare och längre sikt.....	19

Sammanfattning

Resolution innebär att staten – genom Riksgälden – tar kontrollen över en krisande bank i stället för att låta den gå i konkurs. Genom en ordnad hantering av banker och andra institut i kris bidrar resolution till att upprätthålla kritiska verksamheter och värna den finansiella stabiliteten. Utgångspunkten är att hanteringen av krisande banker och andra finansiella institut ska finansieras av instituten själva, i första hand av deras aktieägare och långivare. Under vissa omständigheter kan det dock krävas kompletterande extern finansiering. Resolutionsreserven är ett sådant finansieringsarrangemang.

Den här fokusrapporten belyser resolutionsreservens funktion i det svenska resolutionsramverket och resolutionsavgiftens syfte och utformning. Rapporten beskriver hur avgiften beräknas och fördelas mellan instituten, vilka som omfattas av avgiftsskyldigheten samt hur resolutionsreserven och dess målnivå fungerar.

Avgifterna tas ut i proportion till institutets storlek och risk, och till dess att resolutionsreserven når sin lagstadgade målnivå – 3 procent av institutens garanterade insättningar. Om reserven senare understiger målnivån återupptas avgiftsuttaget. Institutet kan därför behöva betala resolutionsavgift vissa år och andra inte.

Inledning

Under den globala finanskrisen 2008–2009 fick många banker världen över omfattande statligt stöd, vilket visade på behovet av ett mer hållbart sätt att hantera finansiella kriser. Efter krisen infördes därför nya regler för att myndigheter skulle kunna hantera banker i kris under ordnade former. Inom EU utarbetades ett krishanteringsramverk¹ som sedan har införts i svensk lag.² Riksgälden är Sveriges resolutionsmyndighet och den instans som beslutar om resolutionsavgift.

En hörnsten i krishanteringsramverket är att hanteringen av krisande banker och andra finansiella institut ska finansieras av instituten själva, i första hand av deras aktieägare och långivare. I andra hand ska kostnaderna täckas genom särskilda finansieringsarrangemang som finansieras genom avgifter från instituten. I Sverige finns fyra sådana arrangemang: resolutionsreserven, stabilitetsfonden, insättningsgarantifonden och investerarskyddet. Denna fokusrapport börjar med att ge en översikt av de olika finansieringsarrangemangen. Den fokuserar därefter på den avgift – resolutionsavgiften – som svenska banker och vissa andra finansiella institut årligen betalar för att finansiera resolutionsreserven. Syftet med denna fokusrapport är att samlat redogöra för hur resolution finansieras, hur resolutionsreserven byggs upp och hur resolutionsavgiften beräknas. Ett särskilt syfte är att tydliggöra hur reservens behållning i förhållande till målnivån avgör om resolutionsavgift ska tas ut.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012 (krishanteringsdirektivet, *eng.* Bank Recovery and Resolution Directive, BRRD).

² Lagen (2015:1016) om resolution (LOR).

Syftet med resolutionsavgiften

Det huvudsakliga syftet med resolutionsavgiften är att på förhand bygga upp en resolutionsreserv som kan användas för att hantera banker i kris genom resolution. Avgiften utgör ett centralt inslag i EU:s krishanteringsramverk och syftar till att säkerställa att kostnaderna för bankkriser bärs av finanssektorn själv, inte av skattebetalarna.

Resolution innebär att en bank eller ett annat finansiellt institut som har fått allvarliga ekonomiska problem kan rekonstrueras eller avvecklas under ordnade former. Samtidigt kan kritiska verksamheter, såsom betalningar och utlåning, upprätthållas. Det är i första hand bankens ägare och långivare som ska stå för förlusterna och kostnaderna för att återställa bankens kapital, genom att skulder skrivs ned eller konverteras (bail-in). Om de privata resurserna inte räcker kan i andra hand resolutionsreserven användas för stabiliserande åtgärder. Om reserven behöver återställas är det de avgiftsskyldiga instituten som får bära kostnaden. Det görs genom bland annat årliga resolutionsavgifter och, vid underskott i, genom tilläggsavgifter.³

Resolutionsavgiften har även en styrande funktion. Genom att vara riskbaserad bidrar den till att internalisera kostnaden för institutens (förväntade) belastning på reserven; institut med större balansräkning eller högre riskprofil betalar mer.

Fakta

Olika finansieringsarrangemang för finansiell stabilitet

Sverige har fyra arrangemang för att finansiera finansiell krishantering som staten, genom Riksgälden, administrerar: resolutionsreserven, insättningsgarantifonden, stabilitetsfonden och investerarskyddet.⁴ Gemensamt för dessa arrangemang är att de är uppbyggda utifrån principen att sektorn själv ska bära kostnaderna för finansiell instabilitet. Med undantag för investerarskyddet, innebär de också en form av förhandsfinansiering (ex ante), där medel byggs upp i förväg för att kunna användas vid kriser. Därigenom stärks förutsättningarna för en ordnad och trovärdig krishantering. De är dock utformade för att finansiera olika typer av

³ Tilläggsavgifterna ska täcka underskottet och den finansieringskostnad som har belastat resolutionsreserven med anledning av underskottet. Om underskottet inte kan täckas under ett år ska tilläggsavgifter tas ut under efterföljande år till dess att underskottet och finansieringskostnaden har täckts. Tilläggsavgiften beslutas normalt i samband med den ordinarie resolutionsavgiften och får för ett institut inte överstiga tre gånger den ordinarie resolutionsavgiften. Se 27 kap. 16–17 §§ LOR.

⁴ Ett nytt finansieringsarrangemang för resolution av försäkringsföretag bereds med anledning av direktiv (EU) 2025/1. I promemorian *Årliga avgifter för finansiering av resolution* (Fi2025/01786) föreslås att arrangemanget delvis ska förhandsfinansieras genom årliga avgifter från försäkringsföretag. Förslaget är under beredning och utgör ännu inte gällande rätt.

krisåtgärder och det finns även skillnader i hur de finansieras. Nedan ges en översikt av de olika arrangemangen.

Resolutionsreserven

Resolutionsreserven inrättades 2016. Den kan användas för att finansiera åtgärder som på olika sätt kan underlätta genomförandet av resolution, till exempel genom att tillfälligt stötta likviditeten i institut som försatts i resolution. Det är även möjligt att använda reserven för att täcka delar av institutets förluster och eventuella återkapitaliseringsbehov. Det förutsätter dock att aktieägare och långivare först har tagit en väsentlig del av förlust- och återkapitaliseringsbördan.⁵

Resolutionsreserven finansieras av årliga avgifter som betalas in av de banker och andra finansiella institut som omfattas av lagen (2015:1016) om resolution (LOR). Avgiften ska betalas så länge som behållningen i reserven understiger en bestämd målnivå. Enligt krishanteringsdirektivet ska målnivån uppgå till minst 1 procent av de garanterade insättningarna i medlemsstaten (eller s.k. deltagande medlemsstater inom EU:s bankunion). Sverige har valt en högre målnivå för resolutionsreserven än EU:s miniminivå. Enligt LOR ska resolutionsavgift betalas så länge behållningen i resolutionsreserven understiger 3 procent av de garanterade insättningarna.

Resolutionsreservens medel finns på ett räntebärande konto i Riksgälden. Resolutionsreserven är alltså förfinansierad men inte *förfonderad*. De avgifter som betalas in till reserven investeras inte i finansiella tillgångar (till skillnad från insättningsgarantifonden, se nedan). Det innebär i sin tur att inbetalningar till och utbetalningar från reserven påverkar statens lånebehov och finansiella sparande.

I avsnittet "Resolutionsreservens funktion och målnivå" redogörs närmare för resolutionsreserven.

Stabilitetsfonden

Stabilitetsfonden inrättades i samband med globala finanskrisen 2008. Den skapades för att finansiera vissa stödåtgärder till det finansiella systemet. Kreditinstitut betalade årliga avgifter – stabilitetsavgifter – till fonden fram till 2016, då stabilitetsavgiften ersattes av resolutionsavgiften.⁶ De delar av stabilitetsfondens medel som betalats in i form av stabilitetsavgifter fördes då över till den nyinrättade resolutionsreserven. Andra intäkter som staten fått genom krishanteringsåtgärder under finanskrisen samt ett tidigare tillskott från statens budget lade grunden till den kvarvarande stabilitetsfonden.

⁵ Se 27 kap. 1–4 §§ LOR om vilka åtgärder resolutionsreserven får användas för att finansiera. Se även 21 kap. 30–33 §§ samma lag om förutsättningarna för att använda medel ur resolutionsreserven för att absorbera förluster eller lämna kapitaltillskott.

⁶ Stabilitetsfonden och stabilitetsavgiften utgjorde tillsammans Sveriges s.k. stabilitetspaket som reglerades i lag (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut, som upphävdes och ersattes 2016 av LOR och lag (2015:1017) om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut och om stabilitetsfonden. Institutet började betala avgift 2009. Staten tillförde initialt 15 miljarder kronor av budgetmedel till stabilitetsfondens konto (prop. 2008/09:61, s. 46–49).

Stabilitetsfonden kan finansiera åtgärder inom Riksgäldens uppdrag som stödmyndighet. Det innebär att Riksgälden kan ge förebyggande statligt stöd i form av lånegarantier eller kapitaltillskott till livskraftiga svenska kreditinstitut. Fonden kan också användas för att finansiera de statliga stabiliseringsverktygen i bankresolution.⁷ Stabilitetsfonden utgör även finansieringsarrangemang för åtgärder som Riksgälden kan vidta i sin roll som resolutions- och stödmyndighet för centrala motparter. I likhet med resolutionsreserven finns stabilitetsfondens medel på ett räntebärande konto hos Riksgälden. Stabilitetsfonden har ingen målnivå.

Insättningsgarantifonden

Insättningsgarantifonden har funnits sedan 1996. Den finansierar insättningsgarantins åtaganden – vid utbetalning av ersättning vid konkurs, om Finansinspektionen beslutar om att insättningsgarantin ska träda in, eller för att finansiera det skydd insättare har i resolution. Förutom att vara ett konsumentskydd, syftar insättningsgarantin till att upprätthålla förtroendet för banksystemet. Garantin har en viktig förebyggande funktion genom att minska risken för bankrusningar.⁸ En förutsättning för detta är att insättningsgarantin har tillgång till tillräckliga finansiella resurser.

Insättningsgarantifonden finansieras likt resolutionsreserven genom ett årligt avgiftsuttag från instituten som omfattas av lagen (1995:1571) om insättningsgaranti (insättningsgarantilagen). Enligt det EU-direktiv som harmoniserar insättningsgarantisystemen inom EU (egentligen hela europeiska ekonomiska samarbetsområdet, EES) ska varje medlemsstat säkerställa att de tillgängliga finansiella medlen i deras respektive insättningsgarantisystem åtminstone når upp till en målnivå på 0,8 procent av de garanterade insättningarna.⁹ Enligt direktivet kan avgiftsuttaget upphöra när målnivån är uppnådd. I svensk lag anges på motsvarande sätt att de behållna avgiftsmedlen ska uppgå till ett belopp som motsvarar minst 0,8 procent av institutens sammanlagda insättningar som omfattas av garantin (målnivå).¹⁰ Av lagen framgår även att den årliga avgiften ska tas ut med 0,1 procent av de garanterade insättningarna.¹¹ Uttaget av insättningsgarantiavgift upphör därmed inte även om "målnivån" på insättningsgarantifonden är nådd.

Insättningsgarantifondens medel investeras främst i skuldinstrument med låg risk som ges ut av svenska staten, mestadels statspapper.¹² Insättningsgarantifonden

⁷ Med de statliga stabiliseringsverktygen avses annat stöd än medel ur resolutionsreserven för att delta i kapitaliseringen av ett företag eller tillfälligt ta över ägandet av ett företag i resolution (se exakta lydelsen i 22 kap. 1 § LOR).

⁸ För en närmare beskrivning av insättningsgarantiavgiftens syfte, se Fokusrapporten *Syften med avgiften till insättningsgarantin*, Dnr 2025–1070.

⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/49/EU av den 16 april 2014 om insättningsgarantisystem. Artikel 10.2.

¹⁰ 15 a § lagen om insättningsgaranti.

¹¹ 12 § lagen om insättningsgaranti.

¹² Riksgälden har även möjlighet att placera medel på konto hos Riksgälden.

är alltså både förfinansierad och förfonderad, till skillnad från resolutionsreserven. Det innebär att inbetalningar till och utbetalningar från fonden inte påverkar vare sig statens lånebehov eller finansiella sparande. Avgifter som betalas in till Riksgälden överförs till fonden och investeras i statspapper. Vid ett eventuellt ersättningsfall, avyttras statspapperen och omsätts till ersättning till de drabbade insättarna. Insättningsgarantifonden förvaltas av myndigheten Kammarkollegiet på uppdrag av Riksgälden.

Investerarskyddet

Investerarskyddet infördes 1999. Skyddet innebär att kunder till banker och institut som är anslutna till investerarskyddet under vissa förutsättningar har rätt till ersättning med högst 250 000 kronor om institutet går i konkurs och kunden inte kan få ut sina finansiella instrument eller medel. Institut som omfattas av investerarskyddet betalar en årlig avgift för administrationen av skyddet. Den administrativa avgiften är samma för alla banker och institut. Investerarskyddet finansieras i efterhand (ex post), varför det som regel saknas överskott att placera. Vid ett ersättningsfall tas även särskilda avgifter ut för att finansiera ersättningen och om medlen inte räcker till för att betala ut ersättningar får Riksgälden, i egenskap av garantimyndighet, låna medel i Riksgäldskontoret.¹³ Det är alltså samma myndighet, men i skilda funktioner.

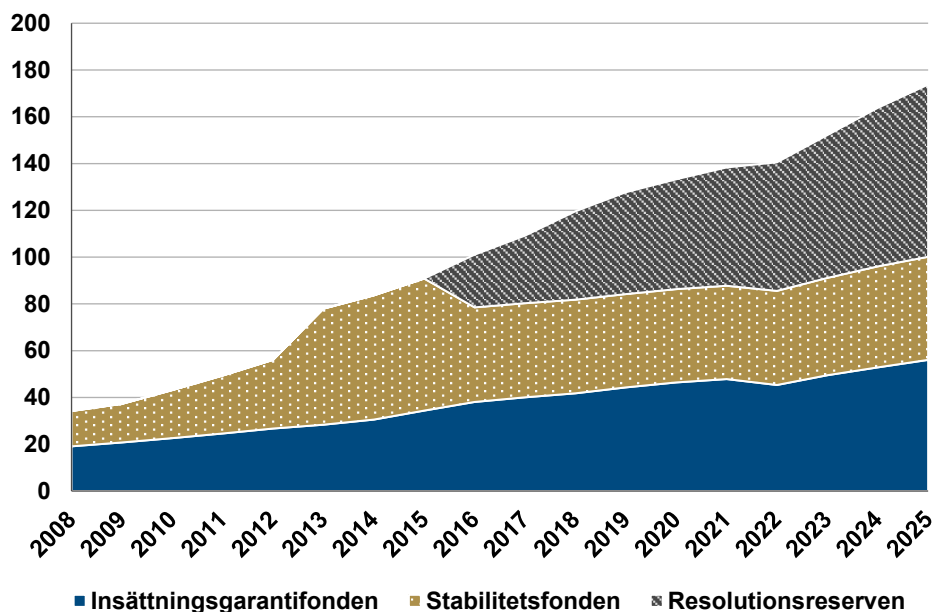
Storleken på arrangemangen

Diagram 1 illustrerar hur storleken på hur de olika förfinansierade finansieringsarrangemangen har utvecklats sedan 2008, i miljarder kronor.

¹³ 31 § lagen (1999:158) om investerarskydd.

Diagram 1 Storlek förfinansierade finansieringsarrangemang 2008–2025

Miljarder kronor

Källa: Riksgälden.

Om stabilitetsfondens eller resolutionsreservens egna medlen inte skulle vara tillräckliga, kan ytterligare medel finansieras genom upplåning för fondens eller reservens räkning.¹⁴ För detta finns kreditramar i Riksgälden. Därutöver finns garantiramar som möjliggör att garantier ställs ut för fondens eller reservens räkning. Kredit- och garantiramarna beslutas av riksdagen inom ramen för den årliga budgetprocessen och anges närmare i Riksgäldens regleringsbrev. För 2026 uppgick garantiramen för stabilitetsfonden till 750 miljarder kronor och garantiramen för resolutionsreserven till 200 miljarder kronor.¹⁵ Ramarna kan höjas genom beslut från riksdagen.

För insättningsgarantin gäller i stället att Riksgälden, i egenskap av garantimyndighet, får låna medel i Riksgäldskontoret om de behållna avgiftsmedlen inte räcker för att betala ut ersättningar. Någon särskild beloppsgräns för denna upplåning anges inte.¹⁶

¹⁴ Se 27 kap. LOR samt lagen (2015:1017) om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut och om stabilitetsfonden.

¹⁵ Se prop. 2025/26:1, utgiftsområde 2, och Riksgäldens regleringsbrev för 2026.

¹⁶ Se 15 § tredje stycket insättningsgarantilagen.

Beräkning av resolutionsavgiften

Beräkningen av resolutionsavgiften regleras i kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/63 (i det följande benämnd förordningen om resolutionsavgifter) som kompletterar krishanteringsdirektivet.¹⁷

Förordningen fastställer en harmoniserad metod inom EU för hur avgifter ska beräknas och fördelas mellan institut, och bestäms utifrån varje instituts så kallade avgiftsunderlag som justeras på basis av deras individuella riskprofil.

Avgiftsunderlaget utgörs i huvudsak av institutets totala skulder, exklusive kapitalbas och garanterade insättningar, eftersom dessa redan ligger till grund för avgiften till insättningsgarantin. Det innebär att avgiften baseras på ett brett mått på institutets finansiering som avspeglar dess storlek och ligger till grund för fördelningen av resolutionsavgiften, medan institutets riskprofil beaktas genom riskjusteringen utifrån en uppsättning riskindikatorer.

Riskindikatorerna avser bland annat kapital, likviditet, finansieringsstruktur och betydelse för det finansiella systemet. Modellen säkerställer att institut som är både stora och mer riskfyllda bidrar proportionellt mer än övriga institut.

För mindre institut tillämpas i stället en schabloniserad modell, där avgiften fastställs till ett årligt engångsbelopp inom förutbestämda intervall baserade på institutets avgiftsunderlag.¹⁸ Regelverket tillämpar så kallade dubbla gränsvärden för att avgöra vilka institut som ska räknas som små. Det första gränsvärdet är baserat på institutens totala skulder exklusive kapitalbas och garanterade insättningar och anges till 300 miljoner euro. Det andra gränsvärdet grundas enbart på totala skulder, och anges till 1 miljard euro. Den schabloniserade modellen syftar till att säkerställa proportionalitet i avgiftsuttaget och begränsa den administrativa bördan för mindre aktörer.¹⁹

Av LOR framgår att resolutionsavgiften för ett enskilt år ska uppgå till 0,05 procent av det totala avgiftsunderlaget (summan av institutens avgiftsunderlag).²⁰ Vidare framgår av LOR att resolutionsavgift ska betalas så länge som resolutionsreserven understiger målnivån på 3 procent av de garanterade insättningarna.²¹ Om nivån på

¹⁷ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/63 av den 21 oktober 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU avseende förhandsbidrag till finansieringsarrangemang för resolution.

¹⁸ Storleken på dessa årliga engångsbelopp baserat på institutets storlek framgår av artikel 10 i förordningen om resolutionsavgifter.

¹⁹ Skäl 16 i förordningen om resolutionsavgifter.

²⁰ Enligt 27 kap. 13 § första stycket LOR ska avgiftsskyldiga betala årliga resolutionsavgifter. De sammanlagda resolutionsavgifterna för ett år ska uppgå till 0,05 procent av det totala underlag för samtliga avgiftsskyldiga som beräknas enligt 14 § (avgiftsunderlaget). I lagens ursprungliga lydelse från 2016 var avgiftsnivån 0,09 procent av det totala avgiftsunderlaget (prop. 2015/16:5), vilken höjdes 2018 till 0,125 procent, sänktes 2019 tillbaka till 0,09 procent, och sänktes därefter ytterligare 2020 till nuvarande 0,05 procent (prop. 2017/18:1).

²¹ Enligt 27 kap. 13 § fjärde stycket LOR ska resolutionsavgift betalas så länge som behållningen i resolutionsreserven understiger tre procent av de garanterade insättningarna.

resolutionsreserven inför ett avgiftsuttag ligger strax under målnivån, och resolutionsreserven i och med ett årligt uttag av resolutionsavgift skulle uppgå till ett belopp som överstiger målnivån, innebär detta därmed inte att resolutionsavgiften skulle bli mindre det året. Däremot skulle det kunna leda till att det inte blir något uttag under efterföljande år.²²

Avgiften beräknas utifrån uppgifter som instituten rapporterar in till Riksgälden och baseras på det senast godkända årsbokslutet som fanns tillgängligt vid utgången av året före avgiftsåret.²³ För de företag som har kalenderår som räkenskapsår innebar det att avgiften för avgiftsåret 2026 grundade sig på företagets årsbokslut per den 31 december 2024. Resolutionsavgiften avser innevarande år (bidragsperiod), vilket betyder att den avgift som betalades år 2026 avsåg år 2026.

Alla kreditinstitut, vissa värdepappersbolag samt EES-filialer som den 1 januari det aktuella avgiftsåret har tillstånd att bedriva verksamhet i Sverige är skyldiga att betala resolutionsavgift.²⁴ Avgiftsskyldigheten är därmed knuten till var företaget har tillstånd att bedriva verksamhet och gäller även om verksamheten ännu inte påbörjats. Ett företag som omfattas av avgiftsskyldigheten vid avgiftsårets början ska därför betala resolutionsavgift för det aktuella året.²⁵

Se "Fördjupning – Så beräknas den riskjusterade resolutionsavgiften" nedan där metoden för hur den riskjusterade avgiften beräknas beskrivs närmare.

Fördjupning

Så beräknas den riskjusterade resolutionsavgiften

Metoden för att beräkna den riskjusterade resolutionsavgiften bygger på en kombination av institutens avgiftsunderlag och deras riskprofil, som bestäms genom en uppsättning riskindikatorer (se Tabell 1). De mindre instituten betalar i stället en schablonavgift, vilket inte behandlas närmare i denna fördjupning. Nedan beskrivs stegvis huvuddragen i beräkningsmetoden med utgångspunkt i förordningen om resolutionsavgifter, följt av ett förenklat numeriskt exempel.²⁶

²² Ett avgiftsuttag kan exempelvis inte uppgå till 0,04 procent av det totala avgiftsunderlaget, även om det, hypotetiskt, skulle vara tillräckligt för att uppnå målnivån på resolutionsreserven. Om det tas ut avgift, är det motsvarande 0,05 av totala avgiftsunderlaget.

²³ Se artikel 14.4 i förordningen om resolutionsavgifter samt 27 kap. 20 § LOR.

²⁴ EES är förkortning för Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Se vidare Förkortningar.

²⁵ 27 kap. 12 § LOR.

²⁶ Beräkningen av riskjusterade avgifter regleras i artiklarna 5–9 och bilaga I i förordningen om resolutionsavgifter i den lydelse som gällde vid den aktuella tidpunkten. Bestämmelser om schablonavgifter för mindre institut finns i artikel 10.

Steg 1: Fastställande av avgiftsunderlaget

Avgiftsunderlaget beräknas med utgångspunkt i institutets totala skulder, med avdrag för kapitalbas, garanterade insättningar och övriga avdrag.²⁷ För derivatskulder gäller särskilda beräkningsregler.

$$B_i = \text{Totala skulder}_i - \text{Kapitalbas}_i - \text{Garanterade insättningar}_i - \text{Övriga avdrag}_i$$

Där B_i avser avgiftsunderlaget för varje institut i .

Steg 2: Fastställande av total avgift

De sammanlagda resolutionsavgifterna för institut som betalar riskjusterad avgift ska uppgå till 0,05 procent av deras sammanlagda avgiftsunderlag.

Steg 3: Fördelning efter relativ storlek och risk

För varje riskjusterat institut beräknas först en preliminär riskjusterad andel som utgår från institutets andel av det sammanlagda avgiftsunderlaget och dess multiplikator för ytterligare riskjustering.

$$\text{Riskjusterad andel}_i = R_i \frac{B_i}{\sum B_j}$$

Där R_i är institutets multiplikator för ytterligare riskjustering och $\sum B_j$ är det sammanlagda avgiftsunderlaget för institut som ska riskjusteras. Multiplikatorn för ytterligare riskjustering fastställs utifrån institutets relativa riskprofil inom intervallet 0,8–1,5.²⁸ Den preliminära andelen normaliseras därefter i förhållande till motsvarande andelar för övriga institut.

$$\text{Normaliserad riskjusterad andel}_i = \frac{\text{Riskjusterad andel}_i}{\sum \text{Riskjusterad andel}_j}$$

Steg 4: Riskjustering

Den riskjusterade avgiften beräknas slutligen genom att institutets normaliserade riskjusterade andel multipliceras med de totala avgifterna som ska fördelas.

$$\text{Riskjusterad avgift}_i = \text{Normaliserad riskjusterad andel}_i \times \text{Total avgift}$$

Där Riskjusterad avgift_{*i*} avser den slutliga riskjusterade avgiften för institut *i*. Multiplikatorn för ytterligare riskjustering baseras på en sammanvägning av olika riskpelare och riskindikatorer (se Tabell 1).²⁹

²⁷ Med övriga avdrag avses de avdrag som enligt artikel 5 i förordningen om resolutionsavgifter får göras från avgiftsunderlaget utöver kapitalbas och garanterade insättningar. Avdragen omfattar bland annat vissa koncerninterna skulder, skulder hos värdepappersbolag som uppstått genom innehav av kundtillgångar eller kundmedel samt skulder hänförliga till subventionerade lån.

²⁸ Enligt artikel 9.3 i förordningen om resolutionsavgifter.

²⁹ Artikel 7 i förordningen om resolutionsavgifter.

Tabell 1 Riskpelare och riskindikatorer

Procent

Riskpelare och riskindikatorer	Vikt (%)
Riskpelare 1: Riskexponering	50
Bruttosoliditetsgrad	33,33
Kärnprimärkapitalrelation	33,33
Totalt riskvägt exponeringsbelopp (TRE)/Totala tillgångar	33,33
Riskpelare 2: Stabilitet och variation i institutets finansieringskällor	20
Likviditetstäckningsgrad (LCR)	50
Stabil nettofinansieringskvot (NSFR)	50
Riskpelare 3: Institutets betydelse för stabiliteten i det finansiella systemet eller ekonomin	10
Inlåning och utlåning mellan finansförmedlare i EU	100
Riskpelare 4: Ytterligare riskindikatorer som fastställs av resolutionsmyndigheten	20
Handelsaktivitet, poster utanför balansräkningen och derivatexponering	45
Medlemskap i institutionellt skyddssystem (IPS)	45
Omfattning av tidigare statligt stöd	10

Källa: Förordningen om resolutionsavgifter och Riksgälden.

Numeriskt exempel

Anta att det sammanlagda avgiftsunderlaget för de riskjusterade instituten uppgår till 9 000 miljarder kronor (mdkr). Den totala resolutionsavgiften ska då uppgå till:

$$0,05\% \times 9\,000 \text{ mdkr} = 4,5 \text{ mdkr}$$

Anta vidare att institutets i individuella avgiftsunderlag uppgår till 150 mdkr, och institutets multiplikator för ytterligare riskjustering, R_i , uppgår till 0,95. Institutets riskjusterade andel beräknas då som:

$$\text{Riskjusterad andel}_i = 0,95 \frac{150}{9\,000} = 1,58\%$$

Den riskjusterade andelen normaliseras därefter. Om summan av samtliga instituts riskjusterade andelar uppgår till 125% beräknas institutets normaliserade riskjusterade andel som:

$$\text{Normaliserad riskjusterad andel}_i = \frac{1,58\%}{125\%} = 1,27\%$$

Genom normaliseringen räknas andelarna om så att de tillsammans summerar till 1 och den totala avgift som ska fördelas därmed fördelas fullt ut mellan instituten. Den slutliga avgiften som är riskjusterad blir därmed:

$$\text{Riskjusterad avgift}_i = 1,27\% \times 4,5 \text{ mdkr} = 57 \text{ mkr}$$

Resolutionsreservens funktion och målnivå

Krishanteringsdirektivet anger att medlemsstaternas resolutionsfinansieringsarrangemang, i Sverige resolutionsreserven, senast den 31 december 2024 skulle uppgå till minst 1 procent av de garanterade insättningarna.³⁰ Sverige har valt en högre målnivå för resolutionsreserven än EU:s miniminivå. Enligt LOR ska resolutionsavgift betalas så länge reserven understiger 3 procent av de garanterade insättningarna. Av lagens förarbeten framgår att finansieringsarrangemanget för resolution bör utformas så att de olika verktyg som finns i krishanteringsdirektivet kan utnyttjas i så hög grad som möjligt och att en behållning i resolutionsreserven på minst 3 procent av garanterade insättningar därför bör eftersträvas.³¹ Den högre målnivån stärker därmed reservens kapacitet och kan i vissa fall ge större handlingsutrymme vid användning av resolutionsreserven inom ramen för regelverket.³²

Målnivån kan beskrivas med följande villkor:

$$\frac{\text{Resolutionsreserv}_{t-1}}{\text{Garanterade insättningar}_{t-2}} \geq 3\%$$

Där t avser innevarande avgiftsår $t - 1$ utgången av föregående år och $t - 2$ utgången av året dessförinnan. Om reserven når målnivån upphör det ordinarie avgiftsuttaget, men det återupptas om behållningen senare understiger målnivån.

Om reservens medel inte är tillräckliga för att finansiera de åtgärder som beslutas i en krissituation, finns möjlighet att låna ytterligare medel för reservens räkning (till exempel av andra EU-länders finansieringsarrangemang för resolution). Ett eventuellt underskott samt kostnader för sådan upplåning ska därefter täckas genom ytterligare avgifter som tas ut i efterhand från instituten. Därigenom upprätthålls principen att finanssektorn själv bär kostnaderna för krishantering, även i mer extrema scenarier.

Diagram 2 illustrerar hur värdet på resolutionsreserven har utvecklats under perioden 2017–2025, och hur värdet på reserven successivt närmat sig målnivån.

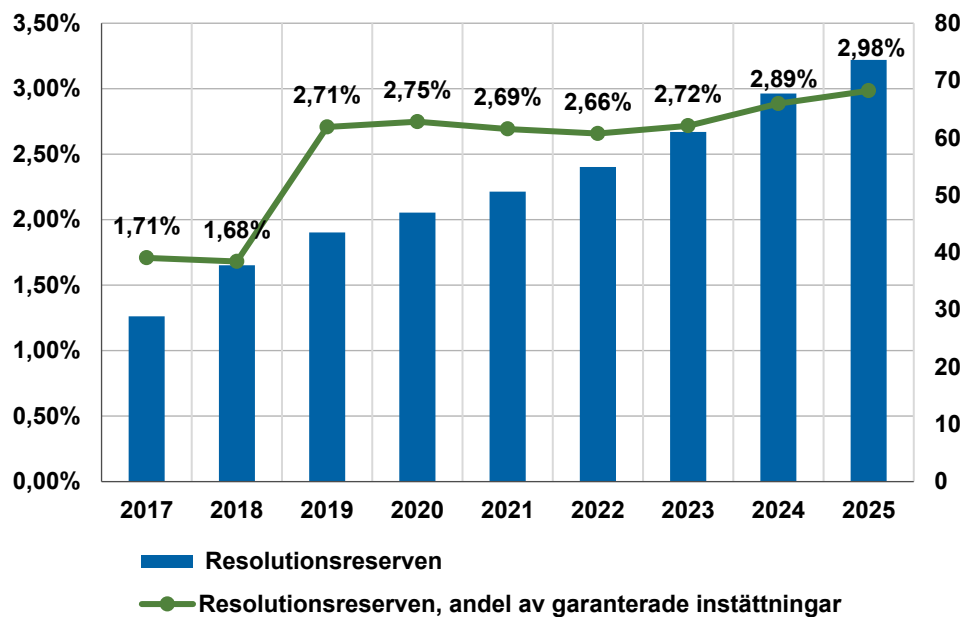
³⁰ Artikel 102.1 i krishanteringsdirektivet anger att medlemsstaternas finansieringsarrangemang för resolution ska uppgå till minst 1 procent av de garanterade insättningarna, samtidigt som medlemsstaterna tillåts att fastställa högre målnivåer.

³¹ Prop. 2015/16:5, s. 636.

³² Enligt huvudregeln i krishanteringsdirektivet får resolutionsfinansieringsarrangemanget användas för förlusttäckning eller återkapitalisering av ett institut i resolution först efter att ägare och borgenärer har bidragit med minst 8 procent av institutets totala skulder och kapitalbas. Krishanteringsdirektivet innehåller dock även en alternativ ordning som kan tillämpas om resolutionsreserven uppgår till minst 3 procent av garanterade insättningar. Under sådana förutsättningar kan resolutionsreserven i vissa fall användas efter att förluster motsvarande minst 20 procent av institutets riskvägda tillgångar har absorberats av ägare och borgenärer.

Diagram 2 Resolutionsreservens behållning och andel av garanterade insättningar

Procent, miljarder kronor

Källa: Riksgälden.

Resolutionsreservens utveckling mot målnivån påverkas av tre centrala komponenter: institutens avgiftsunderlag, den ränta som utgår på reservens behållning och den totala volymen garanterade insättningar.

Avgiftsuttagets utveckling över tid utvecklas närmare i avsnittet "Avgiftsuttagets utveckling över tid". När det gäller räntans betydelse, läggs de inbetalda resolutionsavgifterna till resolutionsreserven och ackumuleras med en ränta som baseras på Riksbankens styrränta, justerad för kvartalsvis kapitalisering.³³ När styrräntan höjs ökar därmed även räntesatsen på reserven.

Den totala volymen garanterade insättningar (mätt som summan av institutens genomsnittliga volym garanterade insättningar under årets fyra kvartal) utgör nämnaren i kvoten för uppfyllnad av målnivån. En procentuell förändring i de garanterade insättningarna får ett större nominellt genomslag än en motsvarande förändring i resolutionsreserven eftersom denna volym är avsevärt större. Det innebär att resolutionsreservens andel av de garanterade insättningarna kan minska även när resolutionsreserven ökar i absoluta termer, om de garanterade insättningarna ökar än mer i absoluta termer. Som framgår av Diagram 2 var det på detta sätt under perioden 2020 till 2022. Stycket "Fördjupning – Garanterade insättningar på kortare och längre sikt" utvecklar analysen om just hur man kan se på utvecklingen av garanterade insättningar över tid.

I syfte att ge en samlad bild av hur snabbt reserven kan byggas upp och när målnivån kan nås tar Riksgälden även fram prognoser för resolutionsreservens framtida utveckling och vilka år framöver ett avgiftsuttag kan bli aktuellt.

³³ Se Riksgäldens webbplats, sidan [Aktuella räntesatser för ränte- och avistakonton](#).

Prognoserna finns på Riksgäldens webbplats på sidan "[Så finansieras krishantering](#)". Här beskrivs även beräkningsmetod och de antaganden som ligger till grund för prognosen.

Exempel

Blir det någon avgift nästa år?

När Riksgälden fastställer om det kommer tas ut resolutionsavgifter utgår Riksgälden från följande ordning. Nedan i ett exempel för avgiftsåret 2027.

1. Om resolutionsreservens behållning per den 31 december 2026 uppgår till målnivån om minst 3 procent av totala volymen garanterade insättningar (mätt som summan av institutens genomsnittliga volym garanterade insättningar per kvartal) under 2025 tas ingen avgift ut 2027.
2. Om (1) inte är fallet ska Riksgälden senast den 1 maj 2027 fatta beslut om varje avgiftsskyldigt instituts avgift utifrån uppgifter från årsbokslut per den 31 december 2025.³⁴ För riskjusterade institut görs detta enligt steg 1–4 i stycket "Så beräknas den riskjusterade resolutionsavgiften" medan mindre institut betalar en schablonavgift.

³⁴ Enligt artikel 13.1 i förordningen om resolutionsavgifter.

Avgiftsuttagets utveckling över tid

Institutens inbetalningar av resolutionsavgiften har successivt byggt upp resolutionsreserven. Det var de svenska storbankerna, inklusive dotterbolag, som år 2026 stod för 74 procent av de sammanlagda resolutionsavgifterna, vilket främst speglar deras relativa storlek i termer av avgiftsunderlag. Mindre institut som betalar schablonavgift och övriga institut som betalar riskjusterad avgift stod för den resterande delen. De schablonavgiftsbelagda instituten svarade sammantaget för 0,1 procent av de totala resolutionsavgifterna. Avgiftsuttaget bärs alltså i huvudsak av större institut medan de mindre instituten svarar för endast en liten del av det totala avgiftsuttaget.

Tabell 2 visar hur behållningen i resolutionsreserven minskade som andel av garanterade insättningar mellan år 2020 och år 2022. Detta kan till stor del förklaras av att den totala volymen garanterade insättningar under perioden 2019–2021 växte relativt mycket i nominella termer, vilket motverkade effekten av en växande resolutionsreserv. Detta medförde i sin tur att avståndet till målnivån ökade.³⁵ Resolutionsreservens behållning som andel av garanterade insättningar kan alltså vissa år minska, trots att resolutionsreservens behållning ökar i absoluta termer till följd av inbetalda avgifter och tillgodoräknad ränta.

Tabell 2 Avgiftsuttag, resolutionsreserv och garanterade insättningar 2017–2025

Miljarder kronor, procent

Datum	Resolutions-avgift	Resolutions-reserven	Garanterade insättningar	Resolutionsreserven, andel av garanterade insättningar
2017-12-31	6,51	28,85	2 246,22	1,71%
2018-12-31	9,08	37,76	1 606,60	1,68%
2019-12-31	5,85	43,50	1 708,70	2,71%
2020-12-31	3,45	46,95	1 880,01	2,75%
2021-12-31	3,66	50,61	2 066,58	2,69%
2022-12-31	3,89	54,92	2 246,36	2,66%
2023-12-31	4,06	61,03	2 346,70	2,72%
2024-12-31	4,36	67,73	2 466,57	2,89%
2025-12-31	4,39	73,61	2 608,94	2,98%

Anm. Garanterade insättningar motsvarar summan av institutens genomsnittliga volym garanterade insättningar under respektive års fyra kvartal.

Källa: Riksgälden.

Eftersom de garanterade insättningarna normalt förändras över tid förändras även avståndet till målnivån. Om de garanterade insättningarna ökar samtidigt som inga nya avgifter tillförs kan reservens behållning åter understiga målnivån, vilket innebär att avgiftsuttaget återupptas. Regelverkets utformning kan därför medföra

³⁵ Kvoten definieras som resolutionsreserven i relation till garanterade insättningar med ett års eftersläpning.

att avgift tas ut vissa år men inte andra.³⁶ På längre sikt kan avgiftsuttaget därför variera mellan åren. Avgift kan exempelvis tas ut vartannat år, beroende på hur de garanterade insättningar, resolutionsreservens behållning och räntan utvecklas.

Fördjupning

Garanterade insättningar på kortare och längre sikt

Garanterade insättningar är nämnaren i kvoten som mäter om resolutionsreserven når målnivån och om det kommer behöva tas ut någon avgift under kommande år. Som ekonomisk storhet utgör garanterade insättningar en central del av de likvida tillgångarna i en ekonomi. En central hypotes i forskning om penningefterfrågan är att efterfrågan på likvida monetära tillgångar påverkas av såväl inkomst som alternativavkastning.³⁷ Empiriska skattningar av den långsiktiga inkomstelasticiteten varierar mellan studier, men en tumregel är att det är rimligt att betrakta den långsiktiga efterfrågan på pengar som ungefär proportionell mot inkomsten. Detta innebär att en ökning av nominell BNP med 1 procent på lång sikt kan förväntas vara förknippad med en ungefär lika stor ökning av efterfrågan på monetära tillgångar, givet att övriga faktorer är oförändrade.³⁸

Det klassiska sambandet är

$$M * V = P * Y$$

där:

M = penningmängd

V = omloppshastighet

P = prisnivå

Y = real BNP

eller

$$M * V = \text{nominell BNP}$$

Det monetära aggregatet M2 utgör ett brett mått på penningmängden och omfattar förutom transaktionsmedel även vissa kortfristiga och mycket likvida sparformer. Bankinlåning utgör en central del av M, och teorier om penningefterfrågan och monetära aggregat kan därför användas för att motivera ett långsiktigt samband mellan garanterade insättningar och nominell BNP. Som en tumregel kan man på lång sikt förvänta sig att volymen garanterade insättningar växer ungefär i takt med nominell BNP. Intuitionen är att en större ekonomi normalt ger upphov till ett större

³⁶ Se 27 kap. 13 § första och fjärde styckena LOR.

³⁷ Friedman, 1956.

³⁸ Burda och Wyplosz, 2001.

behov av likvida monetära tillgångar hos hushåll och företag. Om inkomster, utgifter och finansiella transaktioner ökar över tid kan efterfrågan på bankinlåning och andra likvida tillgångar därför förväntas öka i motsvarande storleksordning. Resonemanget avser ekonomin som helhet, inklusive den finansiella sektorn, och bör inte uppfattas som ett mekaniskt samband. Om exempelvis kreditgivningen, den finansiella sektorns storlek eller hushållens efterfrågan på likvida tillgångar växer snabbare än ekonomin i övrigt kan garanterade insättningar under perioder utvecklas snabbare än nominell BNP.

Kvoten mellan garanterade insättningar och nominell BNP kan användas som en indikator på hur utvecklingen av garanterade insättningar förhåller sig till den nominella ekonomins storlek. Om kvoten är relativt stabil över tid är detta förenligt med hypotesen att efterfrågan på garanterade insättningar växer ungefär i takt med nominell BNP. En stigande kvot innebär att garanterade insättningar växer snabbare än den nominella ekonomin. Detta kan exempelvis återspegla stark kreditexpansion, ökad finansiell fördjupning, en växande efterfrågan på likvida och säkra tillgångar eller andra faktorer som ökar attraktiviteten hos bankinlåning. En fallande kvot innebär omvänt att garanterade insättningar växer långsammare än nominell BNP, vilket kan indikera att hushåll och företag i större utsträckning placerar sitt sparande i alternativa tillgångar eller att andra delar av det finansiella systemet växer snabbare än bankinlåningen. Kvoten kan därmed användas för att identifiera perioder då utvecklingen av garanterade insättningar avviker från vad som kan förväntas utifrån den allmänna ekonomiska utvecklingen.

Diagram 3 visar hur kvoten mellan garanterade insättningar och nominell BNP har utvecklats under perioden 2007–2025. Kvoten ökade från närmare 20 procent 2007 till närmare 40 procent 2016, vilket innebär att de garanterade insättningarna växte betydligt snabbare än den nominella ekonomin under denna period. Den kraftiga uppgången sammanföll med en period med mycket låga räntor. Forskning om kreditcykler och bankers balansräkningar framhåller att kreditvolymen och banksystemets balansräkningar under långa perioder kan växa snabbare än nominell BNP.³⁹ En sådan utveckling kan bidra till att garanterade insättningar växer snabbare än den nominella ekonomin. Forskning om hushållens ekonomi (household finance) visar att ränteläget påverkar hushålls och företags incitament att hålla bankinsättningar relativt andra tillgångar; när alternativavkastningen är låg ökar attraktiviteten hos bankinlåning.⁴⁰ Det kan bidra till att insättningar växer snabbare än ekonomin i övrigt.

Mellan 2016 och 2017 ökade garanterade insättningar märkbart mer än ekonomin i stort. Den ökningen berodde på att Nordea omvandlade sina nordiska dotterbolag till filialer till det svenska moderbolaget. Att de garanterade insättningarna minskade märkbart mellan 2017 och 2018 berodde på Nordeas flytt till Finland. Mellan 2018 och 2020 ökade kvoten något, vilket sammanföll med pandemin. Hushållens sparande ökade då kraftigt när konsumtionen föll mer än inkomsterna,

³⁹ Schularick och Taylor, 2012.

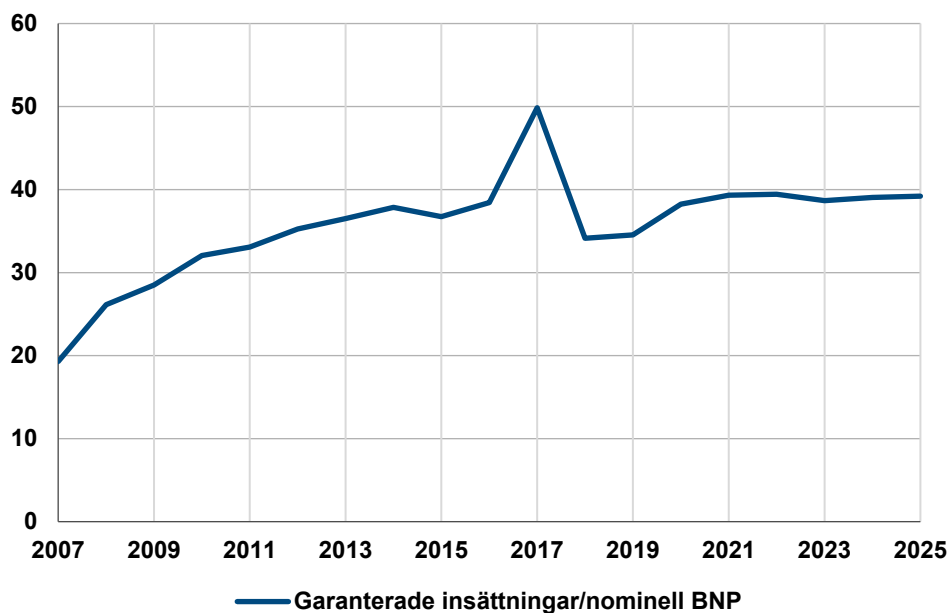
⁴⁰ Drechsler, Savov och Schnabl, 2017.

vilket ledde till att hushållen byggde upp betydande likvida buffertar i form av bland annat bankinlåning.⁴¹

Från 2021 har kvoten varit relativt stabil, vilket är förenligt med den ekonomiska normaliseringen efter pandemin; högre räntor har ökat avkastningen på alternativa sparformer samtidigt som kredit- och insättningstillväxten har dämpats. Ränteuppgångar, kvantitativ åtstramning och lägre efterfrågan på lån har bidragit till en svagare utveckling för insättningar och penningmängd.⁴²

Diagram 3 Garanterade insättningar som andel av nominell BNP 2007–2025

Procent

Anm. Mellan 2016 och 2017 ökade garanterade insättningar märkbart mer än ekonomin i stort. Ökningen berodde på att Nordea omvandlade sina nordiska dotterbolag till filialer till det svenska moderbolaget. Att de garanterade insättningarna minskade märkbart mellan 2017 och 2018 berodde på Nordeas flytt till Finland.

Källa: Macrobond och egna beräkningar.

Sammantaget är det en möjlig arbetshypotes att garanterade insättningar på lång sikt uppvisar en elasticitet nära ett med avseende på nominell BNP. Utvecklingen av nominell BNP kan användas för en approximation av den långsiktiga utvecklingen av garanterade insättningar. Samtidigt visar data att utvecklingen under kortare tidsperioder avviker från detta mönster till följd av kreditcykler, förändringar i ränteläget, hushållens portföljval och institutioner, vilket påverkar hur de garanterade insättningarna utvecklas på kortare sikt.

⁴¹ Riksbanken, 2024.

⁴² Riksbanken, 2024.

Avslutande kommentar

Som Sveriges resolutionsmyndighet ansvarar Riksgälden för att fastställa resolutionsavgifterna och administrera resolutionsreserven. Uppgiften genomförs inom ramen för ett regelverk som består av både svenska bestämmelser och EU-rätt. Resolutionsreserven finansieras genom avgifter från instituten och utgör en central del av finansieringen av det svenska resolutionsramverket. Genom avgifterna bär instituten gemensamt ansvaret för resolutionsreservens uppbyggnad, samtidigt som förluster i första hand ska bäras av det berörda institutets aktieägare och borgenärer. Avgifterna tas ut i proportion till både institutets storlek och relativa riskprofil, vilket innebär att de största instituten står för huvuddelen av avgiftsuttaget.

I takt med att resolutionsreserven närmar sig målnivån förändras förutsättningarna för framtida avgiftsuttag. När målnivån nås upphör uttaget, men det återupptas om reserven senare understiger nivån. Det finns därför fortsatt anledning att följa reservens utveckling även efter att målnivån har nåtts.

En ökad förståelse för hur resolutionsavgiften och resolutionsreserven fungerar kan bidra till ökad transparens kring hur avgifterna fastställs, hur reserven byggs upp och under vilka förutsättningar den kan användas.

Förkortningar

BNP Bruttonationalprodukt.

EES Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Frihandelsområde. Alla EU:s medlemsstater är obligatoriska medlemmar i EES. Därutöver ingår Norge, Island och Liechtenstein. Med EES-filialer avses en filial till ett tredjelandsinstitut som är etablerad i ett land inom EES. Ett tredjelandsinstitut är ett företag som har sitt huvudkontor i ett land utanför EES och som skulle definieras som ett institut om det var hemmahörande inom EES. Ett exempel på sådan EES-filial i Sverige vore ett institut med huvudkontor exempelvis i USA och som har filial med tillstånd att bedriva verksamhet i Sverige.

EU Europeiska unionen.

IPS Institutionellt skyddssystem.

LCR Liquidity Coverage Ratio. Likviditetstäckningsgrad.

LOR Lagen (2015:1016) om resolution.

NSFR Net Stable Funding Ratio. Stabil nettofinansieringskvot.

Referenser

AI (Copilot Chat) har använts som stöd för struktur och analys. Författarna ansvarar dock för rapportens innehåll.

Burda, M. och Wyplosz, C. (2001). *Macroeconomics – A European Text*. Third Edition. Oxford University Press.

Drechsler, I., Savov, A., och Schnabl, P. (2017). The deposits channel of monetary policy. *Quarterly Journal of Economics*, 132(4), 1819–1876.

Friedman, M. (1956). The Quantity Theory of Money: A Restatement. *Studies in the Quantity Theory of Money* (red. Friedman). The University of Chicago Press.

Kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/63 av den 21 oktober 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/59/EU avseende förhandsbidrag till finansieringsarrangemang för resolution.

Lag (2015:1017) om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut och om stabilitetsfonden.

Lag (1999:158) om investerarskydd.

Lag (2015:1016) om resolution.

Prop. 2015/16:5. Genomförande av krishanteringsdirektivet.

Prop. 2025/26:1. Budgetpropositionen för 2026.

Riksbanken (2024). Vad drev de kraftiga svängningarna i inlåningen mellan 2020 och 2023? *Ekonomisk kommentar* nr 5 2024, 27 mars.

Riksgälden (2026). Statsupplåning – Prognos och analys 2026:1.

Schularick, M. och Taylor, A.M. (2012). Credit Booms Gone Bust: Monetary Policy, Leverage Cycles, and Financial Crises. *American Economic Review*. 102(2): 1029–1061.

Riksgälden arbetar för att statens finanser hanteras effektivt och att det finansiella systemet är stabilt.

Riksgälden spelar därmed en viktig roll både på finansmarknaden och i samhällsekonomin.

Besöksadress: Olof Palmes gata 17 | Postadress: 103 74 Stockholm | Telefon: 08 613 45 00

E-post: riksgalden@riksgalden.se | Webb: riksgalden.se